

TIDEVARVET

Hygieniska Eleganta Hållbara

Syster  Syster **Madrasser**

Sållan av Möbel, Sängkläder och
Möbelfabrikationer froms hela landet.

A/B Stockholms Vaddfabrik
Stockholm - Liljeholmen
Kungl. Hovleverantör

Vad har hänt?

VAPENSTILLESTÄNDSDAGEN den 11 november firades traditionsenligt i Paris, London, Bryssel, Washington med demonstrationer, tyst minut och hyllningar vid den ökade soldatens grav. President Roosevelt underströk i sitt tal handelsbarriärernas betydelse som krigsorsak. I Italien firades samma dag konungens födselsdag med stora trupper och ett tal av Mussolini, som förklarade, att Italien vare berett att med dessa sina militära stridskrafter försvara sina intressen och sin värdighet i Europa, Afrika och överallt där det behövs. »Två gamla påminningar har klarats på ett par månader, och resten skall komma.»

N KRAFTIG ITALIENSKT OFFENSIV har den senaste veckan ågt fram på de abessinska fronterna. Makale har tagits — sedan det utrymms av sina innevånare. Men Abessinien tycks ha vunnit några framgångar, särskilt på södra fronten.

ALLVARLIGA ÖROLIGHETER ha utbrutit i Egypten, som jordans självstyrelse och vänder sig mot Englands kontroll över landet.

ITALIEN HAR OVERLÄMNAT en utförlig protestnot till samtliga stater, som deltaga i N. F:s sanktionsåtgärder. Det framhåller att Italiens argument icke tillräckligt beaktats, att Folkförbundspakten icke tillämpats på det sätt som motsvarar det verkliga läget och att den faktiska utvecklingen, d. v. s. det befridelse- och kulturarbete som Italien utför rättfärdigar dess handlingssätt mot Abessinien. Dessutom visar sig Italien mot att sanktionerna nu tillämpas för första gången just mot detta land, medan de aldrig kommit till användning i tidigare konflikter och tilläder sig att, ehuru part i målet, påpeka att sanktionsförordandet innebär ett hot mot hela världsekonomin — medför den säkra konsekvensen att beröva oräknliga arbetare i hela världen deras existensmöjligheter. England vill inte vara ensamt på protestnoten utan förordar ett kollektiv svar från sanktionsmakterna.

TÄJLHELMOORGANISATIONEN i Svealand har nu definitivt upplösts, sedan den länge varit föremål för inskränkande åtgärder. Några förutskänkningar för dess existens finnas icke längre, förklarar Hiller.

ABORTKOMITTENS FORSLAG avstyrkes av Lagrådet, som anser att de sociala indikationerna böra utgå ur lagstiftningen. Avbrytande av havandeskap på egeniska indikationer bör drömt kunna ske, anser Lagrådet i likhet med Abortkommittén. Likaså bibehållas de humanitära indikationerna med vissa inskränkningar. Vad de medicinska indikationerna beträffar anser Lagrådet att dessa också böra läggas in under lagstiftningen och att här de sociala synpunkterna skola i tillräckligt utsträckning kunna göra sig gällande.

IRENE HARAND, Hillers obehövliga Ivedersakare, kommer att tala i Stockholm — på inbjudan av Radikala Föreningen — sannotikt söndagen den 24 november.

Valen i England.

Detta skrivs under den engelska valrörelsens slutspurt, och när Tidevarvet kommer ut är valet över. Ingen tänker sig någon annan möjlighet än att den nationella regeringen skall få majoritet på nytt, men oppositionen, som nästan krossades vid panikvalet 1931, hoppas att återvinna nog styrka för att spela en helt annan roll än den gjort under de gångna åren. De oberoende liberalerna anse i stor utsträckning att en stark nationell regering är en större mera närliggande fara än en arbetarregering. Manchester Guardian talar också om en allians mellan labour och liberalerna inom oppositionen.

Den episod under valkampanjen som gjort det mest tragiska intrycket, ägde rum då Mac Donald mötte sina gamla vänner i två gruvbetjätningsklubbar och organiserat oväsende blev hindrad att tala. Inte ens till hans dotter ville man lyssna, och familjen Mac Donald fick resa sin väg utan att ha fått lägga fram sina skäl varför man borde välja Mac Donald till parlamentet på hans »allparty program».

Visningar är inga argument, men väljarna hade nog grundade skäl för sitt raseri. Det kan ha uttryckt gamin in-

biten ånger över att man lät lura sig att välja honom som nationell socialist år 1931, när han övergivit sitt gamla arbetarparti och gått in i det nybildade nationella blocket, bestående utom av honom och hans grupp av vänner huvudsakligen av konservativa herrar och en knivsudd nationalliberaler. Det kan också betyda att man nu efter fyra år vet hur lite Mac Donald kunnat göra för att bevakna arbetarnas intressen i den nationella regeringen, även om han velat. Och att man först nu överbläcker vilken skada han gjorde sitt gamla parti och de idéer det står för, genom att överge det i fosterlandets namn.

Det är naturligtvis inte i alla valkretsar valmännen böra sig så åt mot regerings kandidater, ty ifråga om Mac Donald kommer en extra bitterhet till, som han tydligen besvarar. Men en stor minoritet har dock vaknat ur den illusionen från 1931 att en del herrar ur olika partier plötsligt skulle kunna bilda en nationalregering över partierna.

Efter fyra år vet man vad det är som egentligen sker, när folk från olika partier med absolut motsatta idéunderlag ska samarbeta. Antingen måste det star-

(Forts. å sid. 2.)

Sverige 4:a som vapenexportland.

Gnom en mängd tidningar världen runt har i dessa dagar gått ett utdrag ur den i Genève just utkomna nya upplagan av N. F:s årsbok om handeln med vapen och ammunition; och i detta utdrag har Sverige figurerat som n:r 4 i storleksordningen bland de där redovisade vapenexporterande länderna.

Samtidigt är Sverige överallt, där detta nu listas, sedan gammalt känt såsom en av fredens pålitligaste »vapendragare», i varje fall i »Det fredlösa Europas». Hur rimma sig nu dessa båda fakta med varandra, särskilt i alla de många miljoners ögon, som se enkelt, naturligt och oomplierat på saker och ting och som ivra för fredens utveckling i världen? Utan tvivel dåligt!

Sverige har som moderna fredspionjärer i Europa — tillsammans med sina grannar och någon enskasta stat på annat håll — en utomordentligt viktig mission att fylla ute i världen. Även om denna ej kan fyllas på storskrivares sätt genom bråkande salutskott och bråkande reklamappar, så kan den i stället fyllas — och fylles redan delvis — i de många och de stillas sinnen genom då och då framskyntande erinringar om vår mer än sekelgamla oavbrutna grannsjälva och fred. Med andra ord: vår förmåga att ha kunnat lösa alla uppkomna konflikter utan vapen och att ha kunnat hålla oss neutrala även med flammande krigshjärvar in på våra knutar. De höra talas om vår genom den bevarade freden suc-

cessivt och oavbrutet förbättrade ekonomer — och Sverigevännen — ute i världen tänka, då de läsa om det fredliga Sverige sås stort och ständigt stigande vapenexport? Ja, vad tvingas man tänka då man hör berättas om att en man, som brukar tala för nykterhet och själv är nykter, har små extrainkomster på försäljning av spritvaror — där nu sådan handel ännu är tillåten för den enskilda? Säklerigen kan man i intetdera fallet komma ifrå, att man helst skulle ha önskat kombinationen ojord. Vilka försvar de båda vederbörande än anföra, så kvarstår dock att de skulle ha stått högre i våra tankar utan detta påhåll.

Svensk vapenexport är ingalunda någon gammal näringsgren. Den är i stort sett en efterkrigsblomma, blek och obetydlig i vår sällsynt stora och brokiga exportbutik, fastän samtidigt betydelsefull i den internationella krigsmaterial-exporten. (Krigsindustrin arbetar nämligen överallt till övervuldigande grad för sina resp. hemmamarcknader.) Efter ett hastigt uppblossande av vår krigs-

(Forts. å sid. 4.)

Vad är meningens rationaliseringen?

För någon tid sedan meddelade en tidning att elva arbetare vid en svensk gummitfabrik swimmat vid det löpande bandet på grund av ansträngningen att följa med den ständigt ökade farten.

Det är troligt att den allmänna arbetshetsen i våra dagar mera sällan får en så katastrofal verkan. Det mekanisera arbetet och det hetsiga arbetstempot verkar väl snarare på lång sikt, mera i form av allmän trötthet och mottaglighet för sjukdomar än i en regelrätt kollaps. Men händelsen kastar ett skrämsel över det hemiska kretslopp vi är i färd med att fullborda. Medan betydelsen av maskinerna alltifrån deras enklaste form och fram till nutidens fulländning har varit och skall vara att underlätta arbetets vedermödor, står vi inför hotet att hjälpmedlet tar herraväldet över människan. Det grova och tunga arbetet som slet ut kropparna är alltmere stätt på avskrivning. I stället är vi förmodligt att låta maskinerna få slita ut människorna till kropp och själ.

Ar det överdrift? Det beror helt och hållet på var man placerar in människan i produktionsprocessen, vilket värde man tillmäter henne, vilka krav man ställer på en människovärdigt tillvaro. Alla som ser människan som det primära och anser vinstbegär och tekniska erövringar endast som medel att förbättra hennes livsvillkor måste inse, hur det på detta område syndas snart sagt varje minut som de dyrbara och beundringsvärda maskinerna går, likt moderna ymnighets-horn tömmande ut sina produkter över jordklotet.

Den utomstående som går igenom en fabrik fäster sig väl först och främst vid

de häpnadsväckande möjligheter tekniken åger. Maskinerna har blivit som människor, som förmår allt. Mikroskopiska ullfibrer tas om hand av blixtnabba spolar och vävstolar, omtänksamma som om de både tänkte och kände. Innan det färdiga, färgade, lagade och uppsmätta tygstycket ligger klart har det genomgått en beundransvärd framställningsprocess. Men man märker också snart klyftan mellan de tekniska underverken, när det gäller varan, och de delvis primitiva arbetsförhållandena, när det gäller människan.

Har ni t. ex. sett en textilfabrik intrå? Har ni hört bullret, som gör den ovanla fullkomligt lönhörd och varje stämning nästan omöjligt, kånt lettat, det fina stoffet i luften som oavlatigt kittlar i ansiktet, sett maskinernas krav på ständigt påpasslighet och flyhänhet. Allt som frestar på en människas fem sinnen. Eller en tobaksfabrik. På de avdelningar, där man direkt sysslar med själva tobaken, tvingas arbetarna att från morgon till kväll andas in den starka tobaksluften, antingen de tycker om den eller inte. Det är ungefär som att vara dömd att evigt lukta på en cigarrlåda — i förstärkt måtto. Redan trängsen bland maskinerna, bundenheten, berendet i små detaljer av kamraternas arbetstakt, hetsen och de ensidiga rörelserna gör ett avskräckande intryck på den som inte är van.

Men trots allt är det inte själva arbetet som är det värsta. Fråga en tobaks- eller textil- eller tändsticksarbetarska om hennes arbete. Jag tror att ni med ganska få undantag får till svar att »själva arbetet är inte så förligt — jag tycker det är intressant — mitt arbete intresserar mig — jag är nog född till

(Forts. å sid. 4.)

Fru Gillners vantrevnad.

Fru Sigrd Gillner lär enligt dagspressens förnämmande lämna riksdagen nästa år. Hon har redan nu skrivit sin avskedshymn. Det finns ingenting tacksummare för en kvinna än, som fru Gillner här gjort, vända sig mot den övriga kvinnovärlden. Då är tidningar-na strax framme och skriver långa spalter, det må gälla vilken liten småskrift som helst. Fru Gillner har velat fråga fram kvinnornas svaghet, men blottat huvudsakligast sin egen. Att författarinnan saknar intresse för politik framgår ännu påtagligt, hennes intressen synas ligga på andra områden, och det må vara hennes ensak, men sitt ansvar som människa och medborgare kommer hon lika litet som någon annan ifrå. Det går inte att enbart sitta — vare sig i andra kamraren eller annorstädes — med smodersuppgiftens stjerna över sina huvuden- och förtöjliga och förhålla allt och alla. Man kunde ha väntat, att fru Gillner, som arbetat inom en av dessa kvinnoorganisationer hon nu med sådant förakt omtalar, ändå skulle ha märkt och

förstått, vad där kan finnas av djup idealitet och livskraftigt öfverflöja inom kvinnoornas samsamlingar. Man letar för-gäves efter ett enda erkännande ord åt den politiska kvinnoorganisation, som författarinnan själv tillhört och som ut-fört ett så storartet arbete över hela vårt land. Inte heller sparar man den minsta förståelse för betydelsen av att kvinno-orna sätta sig in i dagens frågor och sam-la sig kring sitt medborgarskap.

Över huvud taget är det svårt att bli klok på, var fru Gillner haft sina tankar i Hjelgeandshuset.

E. T.

Wizards Friska Aderbräckstrumpa.

Gummifri, Hygienisk, Tvättbar, Hållbar, Stoppbar. — Kostnadsfri rådförning. Begär Prospekt.

Lagerström
Kungsgatan 4, Stockholm. Tel. 23 16 00

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfria lördag.
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. *Eva Andén.*
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrlångsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—11 0 f.m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra mot
erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGHEM

LINNÉGATAN 19
Mottagar inackord även för längre tid.
Tryggt och öppet, välskött.
Tel. 778 24.

Vid dödsfall, rådfråga först
ARVID HOLMS
Begravningsbyrå
S:t Eriksg. 86 (invid S:t Erikspl.)
om priser m. m. innan beställning
göres.
Tel. 31 88 40 - 30 89 52 ankn. bost.

■ **TÄNDKLINIKEN**
Södermalmstorg 4
Mottagn. vard. 10-1, 5-8, lörd. 10-5.
Annan tid efter överensk. 40 77 10.
Leg. tandl.
Kostnadsfri rådför. Billig tandvård.

Centralbadets damfrisering
rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Företagsläsigt.

Alimonda-Institutet
40-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11-2. Rådfrågning även på
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.
Adress: Upländsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Uno Oldenburg J:or
Jur. Kandid.
Drottningstorg 4, tel. 21 30 44.
Alla slags juridiska rådfrågningar. Rättegån-
gar, skilsmässor, bokslätt, äktenskaps-
förord, bouppteckn., testamenten.

Armehanddukar 86 cm.
långa, helblåa, fällade, med hängare, nästan out-
sittliga, passande till såväl köks- som toalett-hand-
dukar, prisa endast 4,50 pr dosa. Öka! 3 dosa
fraktfritt.
Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Stlm.

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " 73 37
GOTGATAN 52 " " 333 90

RES TILL Rönninge Gärd,
Frälsningsarméns Pensionat och Viloem.
Rönninge, tel. 19. Rofyllt vilooter. Bra
rum. God humanskost. Fullt modernt.
Moderat pris.
OBS! NÄRA STOCKHOLM!
Föreståndare *Hj. Johanson.*

Torine Torines
Symaktionsreparationer och verkf. iacknass. — Beg.
äskvar. Sönderstr. 88 br., hiss o. elstöd. Billigt.
Absolut billigt, med flersig garanti.
BAOGVALDSTR. 5, v. Hörnsg. 24. Tel. 43 32 82,
och Klara N. Körsng. 29, vid Posten. 21 52 18

Luchs Reklamhoffe

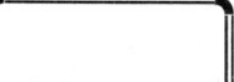
SPRID
**Amelie Posse-Brázdová's
broschyr**
**En kampsignal
mot kriget!**

Den kan rekquireras för utdelning från
Tidevarvets exp. Trievaldsgränd 2,
3 tr., Stockholm. Tel. 20 48 42.

Du köper billigt

I MYRORNAS FÖRSÄLJNINGSLOKAL
— Bondegatan 94 —
Möbler, Säng- och Gångkläder, Husge-
råd, Kök- och Kopparkärl, Gasugnar och
Kaminer, Armatur för fotogen och elektrisk,
Antikvarier, Tavlor, Böcker och
Prydnadsaker m. m.
Försäljning sker onsdag o. fredag mellan
kl. 10 f. m.—5 e. m. samt lördagar
10—12 f. m.
FILIAL:
*Luntmakaregatan 74. Afjörstöd 9 f. m.—
6 e. m., alla helgfria dagar.*

**Besök i dag
Utställningarna
HEM och TEKNISKT NYTT**
Konst, slöjd, livsmedel m. m. Fru
Anna Olsson, Tyringe, demonstrerar
grönsakers användning i hus-
hållet kl. 4.
Öppet vardagar 11—9, söndagar 1—9.
Entré 50 öre.
Svea Mässhallar, Sveavägen 61.
Spårvagn 14, buss 55 och 57.



**Ät dem som
önska något
bättre!**

Folket i Bild
Det arbetande folkets bild-
journal och veckotidning.
Pris 25 öre.

**kvalitetsFrukt
FRUKTCENTRALEN**

Högaktuell broschyr
**Upprustning
Nedrustning
Ärvrustning ?**
*Elof Lindbergs reservation i försvars-
kommissionen jämte sammanfattning
av försvarskommissionens
olika förslag
nu utkommen på Fredens förlag. Pris
50 öre. Aterförsäljare och föreningar
hög rabatt.
Rekvirera genast.
FREDENS FÖRLAG
Mästernammsgatan 71, Stockholm.*

DJURSHOLM
Tallidens Viloem
rekommenderas. Tel. 366

TIDEVARVET
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm
REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid
10—12.
EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4
e. m. Postgiro 1544.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3:25
kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre
ANNONSPRIS:
1 text 25 öre per millimeter.



Den 16 NOV. 1935.

Bjudningar.

Det finns många slag av bjud-
ningar! Enklare och finare, privata
och mera officiella. Till en del bjud-
ningar blir man muntligen eller pr
telefon anmodad att komma, till an-
dra åter får man kort, tryckta i olika
stil, och där det också står angivet,
om man skall vara klädd i frack,
smoking eller kavaj. Och slutligen
»o. s. a.»

Då Tidevarvet nu snart fyller 12
år, har det genomlevt strävsamma
år, men i alla fall lyckats tillkämpa
sig förfäste. Det bevisas bäst ge-
nom de bjudningar, vilka — särskilt
under sista tiden — utfärdats till
d. s. k. »Tidevarvsgruppen» eller de
»radikala intellektuella kvinnorna»
eller vilken titel man nu använder sig
av. Dräkten — d. v. s. här parti-
färgen — är olika, det är många
bud. Det är visserligen mycket vän-
ligt att tilltro denna grupp en viss
intelligens och duglighet, men när
man därpå kommer efter med sör-
släggan, blir dragningskraften att
»storma» in i partierna något förmin-
skad. Det är självklart, och ingen ny-
het, att det proportionella valsystemet
med förfördelningen i partier.
Men det är för den skull inte sagt,
att det är de politiska partierna, som
regera världen. An så länge äro de
ekonomiska äftressena starkare.
Starkast är likväl den andliga kraf-
ten. Den kan undanträngas till en
tid, men den kan aldrig dödas. Den
kan finnas både inom och utanför
partierna. Den kan t. o. m. spränga
partigränser. En var må ha rätt att
handla och bör handla efter sitt sam-
vete, i vilken riktning det än går.
Det är nog vad som i längden gör
sig mest »gällande».

Valen i England.

(Forts. fr. sid. 1.)

kaste partiet ta ledningen och dess åskåd-
ning färga av sig på de andra, så som
tydigen skett i England i det stora hela.
Men i de fall där detta inte kan ske,
kan skedd emedan också högren inom re-
geringen står splittrad, så går det som
det gått ifråga om utrikespolitiken som
saknat följdriktighet och slagkraft och
varit förlamad av tvekan, just när snabb-
het och klarhet bäst hade behövts. Hur
ska något annat vara möjligt? Ar man
kapitalist och imperialist av gamla »sko-
lan, då önskar man en politik som i im-
periets intresse styr de erövrade folken
med hård hand och med en stark krigs-
makt bevakar det man lagt vantarna på.
För de imperialistiska intressena måste
då de sociala intressena vika. Ar man
socialist och internationalist, så kan man
inte erkänna imperiets rätt att under-
trycka frammande raser eller samhälls-
rätt att i första hand offra den sociala
omvårdnaden, när det gäller att skaffa
pengar till slagskepp. Även om det glim-
tar för somliga inom högergruppen att
även högerpolitiken måste anpassas efter
en ny tid, och även om den radikala re-
parten villigt resignerar inför möjligh-
ten att omvandla imperiet till ett brödra-
skap av likställda folk och införa ett nytt
ekonomiskt system, så ha de olika grup-
perna alltför olika målsättning för att
kunna föra en enhetlig politik.

Den engelska regeringen som nu begär
nytt förtroende av engelska folket har
också varit Europas förtvivlan dessa år
genom sin opålitlighet, sin långsamhet,
sin öbenahget att säga från i rätta
ögonblicket. Och det är detta som är
den breda frontens förbannelse. Det har
inte varit en lång tid att regera i och inte
heller trevliga grannar eller situationer
som regeringen haft att göra med. Men
har man sett vad en engelsk arbetarre-
gering som fattat som sin uppgift att
leda Europa över i en ny politisk ord-
ning i alla fall tidigare kunnat göra, så
kan man inte låta bli att tänka på att
handla och bör handla efter sitt sam-
vete, i vilken riktning det än går.
Det är nog vad som i längden gör
sig mest »gällande».

Nu faller han väl denna gång igenom,
men regeringen, som han med sin auktor-
itet hjälpte till den våldiga segern år
1931, behöver honom inte längre och tar
hem spelet honom förtutan. Den gör det
tack vare en folkförbindningspolitik som
alla gillar. Det är inte så lätt att få menige
man att förstå att det nog är gott och
väl att regeringen håller väl på N. F. men
att den borde vetat detta redan för ett
år sen. Ty hade Mussolini inte uppmanat
att slå in på sin färliga politik, hade
vi sluppit sanktionerna, vilka man ju en-
dast i yttersta nödfall vill tillgripa.

Att nedrustningen slumpats, kan man
inte skylla på den nationella regeringen
ensam, däri ha dess föregångare och
dess kolleger i alla länder sin del. Men
ännu 1932 vid avrustningskonferensens
öppnande kunde kanske något ha gjorts
för att rädda situationen. Mac Donalds
försök 1933 kom redan försent, då var
Hitlerskräcken för stor i Frankrike. Och
nu kan regeringen inte hitta på något
annat än att i samma anddrag tala om
att den måste upprusta men att den vill
försöka att få sina grannar med på ned-
rustning. Och den måste inbjuda till
konferens om förnyat flottavert i stället
för det som går ut med nästval, en flot-
ten genom sin opålitlighet, sin långsamhet,
sin öbenahget att säga från i rätta
ögonblicket. Och det är detta som är
den breda frontens förbannelse. Det har
inte varit en lång tid att regera i och inte
heller trevliga grannar eller situationer
som regeringen haft att göra med. Men
har man sett vad en engelsk arbetarre-
gering som fattat som sin uppgift att
leda Europa över i en ny politisk ord-
ning i alla fall tidigare kunnat göra, så
kan man inte låta bli att tänka på att
handla och bör handla efter sitt sam-
vete, i vilken riktning det än går.
Det är nog vad som i längden gör
sig mest »gällande».

Man kan fråga: finns det då inte en
syntes som förenar allas intressen, både
alla klassers inom ett land och alla folks
inom en världsdal, ja alla folks på jor-
den?

Jo, säkerligen, men den ligger högt
över nuvarande ledarnas huvuden. Och
då vore det ärligare om intet parti och
ingen koalition gjorde anspråk på att
företreda allas intressen. Det är kloklare
till slut att inta en blygsammare stånd-
punkt, till och med strax före ett val.

upprustningsgalet om den regeringen
kunnat behålla sin maktställning.

Det kanske var oundvikligt att den
maste falla år 1931, så starkt som de
konservativa drive var och så skickligt
som de utnyttjade depressionen mot re-
geringen Mac Donald. Men hade rege-
ringen tagit upp kampen efter klara lin-
jer, så hade partiet kunnat återvända i
en stark oppositionsställning efter va-
len, kunnat göra sitt inflytande mera gäl-
lande och varit färdigt att återvända till
makten inom en tid. Att så icke skedd,
det måste Mac Donald svara för inför
rettid och framtid.

Nu faller han väl denna gång igenom,
men regeringen, som han med sin auktor-
itet hjälpte till den våldiga segern år
1931, behöver honom inte längre och tar
hem spelet honom förtutan. Den gör det
tack vare en folkförbindningspolitik som
alla gillar. Det är inte så lätt att få menige
man att förstå att det nog är gott och
väl att regeringen håller väl på N. F. men
att den borde vetat detta redan för ett
år sen. Ty hade Mussolini inte uppmanat
att slå in på sin färliga politik, hade
vi sluppit sanktionerna, vilka man ju en-
dast i yttersta nödfall vill tillgripa.

Att nedrustningen slumpats, kan man
inte skylla på den nationella regeringen
ensam, däri ha dess föregångare och
dess kolleger i alla länder sin del. Men
ännu 1932 vid avrustningskonferensens
öppnande kunde kanske något ha gjorts
för att rädda situationen. Mac Donalds
försök 1933 kom redan försent, då var
Hitlerskräcken för stor i Frankrike. Och
nu kan regeringen inte hitta på något
annat än att i samma anddrag tala om
att den måste upprusta men att den vill
försöka att få sina grannar med på ned-
rustning. Och den måste inbjuda till
konferens om förnyat flottavert i stället
för det som går ut med nästval, en flot-
ten genom sin opålitlighet, sin långsamhet,
sin öbenahget att säga från i rätta
ögonblicket. Och det är detta som är
den breda frontens förbannelse. Det har
inte varit en lång tid att regera i och inte
heller trevliga grannar eller situationer
som regeringen haft att göra med. Men
har man sett vad en engelsk arbetarre-
gering som fattat som sin uppgift att
leda Europa över i en ny politisk ord-
ning i alla fall tidigare kunnat göra, så
kan man inte låta bli att tänka på att
handla och bör handla efter sitt sam-
vete, i vilken riktning det än går.
Det är nog vad som i längden gör
sig mest »gällande».

Man kan fråga: finns det då inte en
syntes som förenar allas intressen, både
alla klassers inom ett land och alla folks
inom en världsdal, ja alla folks på jor-
den?

Jo, säkerligen, men den ligger högt
över nuvarande ledarnas huvuden. Och
då vore det ärligare om intet parti och
ingen koalition gjorde anspråk på att
företreda allas intressen. Det är kloklare
till slut att inta en blygsammare stånd-
punkt, till och med strax före ett val.

FRITT FORUM anordnar fredagen den 22 nov. 1935 kl. 18.30
Bördsamtal över ämnet:

”Hur böra vi utveckla och omforma Stockholm?”
Ordf.: för aftonen: Stadsplanedirektör A. Lilienberg.
1) Kort inledningsanförande av direktör A. Lilienberg.
2) 10-minuters anföranden av:
a) Byråchefen B. Nyström: Vilken bostadsstandard ha vi råd att hålla?
b) Arkitekt *Albin Stark*: Kunna hyrorna nedbringas helt eller delvis?
c) Arkitekt *Sven Wallander*: Koncentration eller decentralisation av staden, hyreshus eller enfamiljshus?
d) Redaktör *Gotthard Johansson*: Det standardiserade hyreshuset.
Intresserade torde hänvända sig till fru Beth Crafoord Lundström, tel. Djurs-
holm 482, kl. 10—16.

MALUNGS FOLKHÖGSKOLA

27:e vinterkursen börjar omkr. 20 okt. 1935 i nya, utvidgade lokaler. I och II
ärskurs för män och kvinnor. Teor. och praktiska ämnen. *Friplåster*. Stats- m. ll.
stipendier. Skolan ligger c:a 100 m. från järnv. anhalt vid *Västerdaldväns strand*
i ståtlig natur. *Obs!* Insend anmälan i god tid, om plats skall erhållas.
Illustr. prosp. och provnummer av elevtidningen »*Kamrattingens gratis* från
Rektor GUNNAR FURULAND, MALUNG, Rt. 32 A.

Vävskolan med mönsterritning och heminredning.
Fortbildningskurs: Komposition med provövning. Färglära med naturstudier.
Materiallära med handspinning. Heminredning med planering och komposition
av textilier. *Nybyråkurs* för hemvävning, yrkes- och pedagogisk utbildning.
Skolhem med billig pension. Tel. 234. *Sigtuna* Vävskola. *Mary van Rijswijk*.

Hälsan, viktigast av allt.
Värda Eder hälsa. Effektivt behandlas gikt, reumatism, ischias, nervsmärtor, rubb-
ningar i ämnesomsättningen m. fl. sjukdomar enligt Skodsborgsmetoden på
Stockholms Fysikaliska Kursanstalt.
Tel. 62 54 44. Humlegårdsgr. 18. Tel. 61 06 78. Moderata priser. Begär prislista!

NORRKÖPINGS STUVLAGER
KLXDESCHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inkoop o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Nytilträdande prenumeranter

erhålla vid prenume-
ration för 1936

TIDEVARVET gratis

under återstoden av
innevarande år.

Pris för helår kr. 6.—.

Exp. Trievaldsgränd 2
Sthlm. Postgiro 1544

Universell gudstjänst

varje söndag kl. 11,30 f. m.
Snickarbacken 6
(intill Engelbrektsplan)
Sufirörelsens kyrka för alla.

Harry Martinson:

B. TRAVEN

och landet som bidar sin tid.

Att inte ha läst någon bok av B. Traven räknas numera som ett tecken på bristfällig orientering i samtida litteratur. Och detta med rätta. Ty B. Traven är inte bara en författare. Han är också ett gott stycke sociologi. Han tillhör dem som lär oss något. I bok efter bok fullföljer han sina sociala intentioner, under tiden som han ur olika aspekter framkallar och fullständigt bereder av det nutida Mexiko. De mexikanska peonerna ha i honom fått sin trogne skildrare.

Det är något särskilt levande i alla dessa böcker. Sällan ser man några skönförfattars verk stå på så etnografiskt riktig grund som just B. Traven. Och vad mer är: han tillhör inte dem som ha börjat leva i avsikt att skriva. Han skriver därför att han har levat. Han företar inte de numera så vanliga skribervisnerna hos livet. Han behöver inte detta. Han har lev t och kan det. I hans sällskap vandrar man på fast grund och finner inga av dessa skickligt inlindade fadäser som hos unga utresande författare brukar dölja den bristande sakkännedomen. Jag kallar dem silkefjärilar. B. Traven är ingen sådan, ty efter som han kan och vet behöver han inte göra några stilökonger.

Hans senaste bok heter »Diktatur» och skildrar den administrativa korruptionen i Mexiko. Bokens tendens är tydlig: att Traven till äskan närmast är syndikalist stikker han inte under stol med. Ibland kunna hans kommentarer bli långa, men syar man dem närmare ser man att de stå i en organisk kontakt med det hela, de stå i motsats till många andra tendensböcker där propagandan ofta verkar på åklistrad. Traven hotar då diktatur. Ty, säger han: »Liksom det i regeringens topp endast fanns diktatorer, så var också alla ämbetsverken besatta med idel diktatorer.»

Hur underbar diktaturen Mexikos skolkastistik är framgår av, att »en så utomordentligt skolkastistik kunde inte ens uppvisas av Danmark». Författaren tar emellertid problemet under ökulärbesiktning och finner att verklighetsunderlaget till statistiken i Mexiko är så gott som noll. Alltsammans är ljudande kolumner avsedda att tillfredsställa sifferföretar runt världen. När skall mänskligheten lära sig att man inte kan skapa rättvisa genom att skriva siffror och jämföra ett visst antal var på sitt sätt lika lögnaktiga pappersbögar. Men: »Inspektors rapport berättade, liksom alla dylika rapporter, endast sanningen. Under en diktatur eller en despoti intar statistiken och rapporterna en viktig plats. De utgör byggnadens fasad. Denna fasad låt inte ens den lättaste skrapning med fingernageln för att inte förgyllningen skall



Chanalindian.
Foto: B. Traven.

flaga av. Och ingen annanstans förstär ämbetsmän och icke ämbetsmän sig så skickligt på att bygga upp en vacker fasad som under en diktatur, där over och som vill leva och leva i fred, över allt han gör måste klistra en fasad för att inte råka ut för mistanken att inte sympatisera med systemet.»

Ämbetsmännen i de indianska pueblon inåt landet öra nästan utan undantag lika den i boken skildrade don Mateo vars färdigheter i statskunskap inskränka sig till faneden. Hans något gemyntigare skurk till bror, don Gabriel, regeringens secretario i pueblon Bajulium och samtidigt skollärare i en escuela rural, byskola, är en kostlig imbecill, som, då han någon gång sitter vid skrivbordet, för det mesta är sysselsatt med att lukta på bläckflaskans kork. Hela boken igenom skifta denna ärkebovs öden allt efter svängringarna i hans kaleontestiska jag. Men varje fårg på kamelonten blir lika ödesdig. Då och då kommer en ordr från regeringen. Don Gabriel drar korken ur bläckflaskan, lutar på den, torkar den rostiga pennan mot hjässans hår och lägger gåspande orden till de andra i högen, som växer och växer. Utanför i hettan surra flugorna. Allt är frid och korruption.

I hyskolan undervisar han barnen i faneden och de tre första raderna i nationalsången. De få också lära sig det härliga ordet Atención, giv akt. Hans privata system är att lära barnen läsa smuntligt; han säger före och de få rabbla efter. De lära sig alltså vad han säger men inte skriften som sådan. På så sätt undgår han att någon i pueblon skulle kunna lära sig läsa vad som verkligen står tryckt på regeringens skatteföreläsning och han kan följaktligen höja priset en smula. Kort sagt: don Gabriel Orduñez är inte blygsam så det står.

Kommer någon inspekter för regeringen till den avlägsna pueblon ordnas det hela nog ändå. Inspekter mottages på det bästa sätt och barnen få rabbla upp läned, tre rader nationalsång, plus någon annan välflyttande svada. Inspekter är förbluffad över att ingen enda stakar sig. Detta är sannerligen skolan, tänker han. Och lite statistik skynar åter iväg till Mexiko City, staden med mönsterskolor och god sanitet, och sist inte minst: tryckmaskiner för statistiken. Fem eller sex av de övriga storer städerna ha på liknande sätt mönsterskolor. I övrigt är landet en andlig träda, en andlig kaktusdal, en lögnaktigt prälande aloe.

Och dock förstär indianerna att leva ett liv för sig. B. Traven älskar indianerna. Han älskar deras trohet till livet och varandra som folk. Deras förmåga att utvärda och bida sin tid. Att bida och bida — sin tid.

B. Traven: Diktatur. Pris 4:75. Axel Holmströms Förlag, Stockholm 1935.

Hagar Olsson:

Fängslande prisroman.

När jag första gången hade nöjet att recensera en bok av Stina Aronson — det var 1929 och då kallade hon sig Sara Sand — tillhört jag mig att sluta artikeln med följande mångtydiga fras: »Äventyret är inte slut än, Sara Sand». Jag minns detta mycket tydligt, därför att boken intresserade mig på ett särskilt sätt, så där som vissa människor, av vilka man kan vänta sig nästan vad som helst. Man fick det intrycket av författarinan, att hon satt inne med stora möjligheter, men samtidigt var ett rov för en inre svaghet eller oberäknelighet som inte garanterade ett säkert och välmedvetet framskridande på författarskapets (eller något annat »skaps») tälmödsprövande bana. Man ville gärna räkna henne handen och övertyga henne om att här skulle hon gå fram och detta skulle hon hålla fast vid.

Att efter en sådan prelüd få ta del av en roman som »Medaljen över Jenny» — prisbelönt i »Avtur och Kulturs romanpristävling» — är en sann glädje. Den utfundiga, mången gång konstfärdigt slingrande stilen känner man igen, liksom den ytterst egenartade blandningen av subtil stanningsanalys och robust realism, med särskild dragning till gamla mustiga kvinnliga original. Men i fråga om människorförställningens konstnärliga djup och bredd finns det ingen jämförelse. Den alltför medvetet artistiska attityden har fått ge vika för ånrets sanning och gestaltskandens lust.

Romanen skildrar en ung kvinnas utvecklingshistoria — men långt borta från de vanliga upptrampade stigarna i dessa stycken. Man är böjd att tro att det faktiskt är en ny kvinnoyp författarinan här fångat. Hennes hjärtana är inte de ytligt modernistiska romanernas sagolikt bevrada, flotta, från allt »känslöjknok» beredade sportgudinnor, men hon är inte heller den vanliga romanens i kärleken allit upplevande kvinna. Man skulle nästan kunna påstå att hon är människa, en kvinnlig människa — under övra alla un-

der! Hon är »selfpossessed», men i mycket djupare och tillförlitligare mening än den målmedvetna flickan med sportbilen. Hon tillhör för det första samhället, det arbetande samhället. Här har hon sin grund, sin naturliga mänskliga grund: arbetet, livsuppgiften, planerna för framtiden. Hon är inte oäklsam för erotiken, lika litet som för vänskapen. Hon är en människa med behov av näring för kropp och själ i skiftande och komplicerade former. Men hon är mirabile dictu också en ande, en ordnande och gestaltande vilja, en värld för sig med ett eget oavslutbart andligt centrum. När det vill sig så, när ödet eller de hemliga komponenterna i hennes natur vill det så, att hennes kärleksupplevelser blir mer eller mindre misslyckade, så har hon visserligen perioder av smärtsam upprivenhet att genomgå, men hon blir inte för den skull uppryckt ur tillvaron och livsgemenskapen, hon har något att falla tillbaka på. Naturligt, vackert och tillmodigt, såsom allt sant levande, faller hon tillbaka på sitt eget liv.

Att ha fått fram detta så mjukt och vackert, som Stina Aronson gjort det, är någonting ganska märkligt. Förutom allt vad hennes roman för övrigt inrymmer av inblickar i det mänskliga livets olika sammanhang, av väl tecknade eller verkligt festliga typer (faster Mandal) och personligt upplevda, mången gång med kurlös humor återgivna förhållanden till ting och natur, är denna levande, i sannaste mening moderna, mot ny mänsklighet pekande kvinnliga utvecklingshistoria någonting betydelsefullt att ta fasta på och glädja sig åt. Man vidgår gärna att även i denna roman finns sådant som kan stöta en tillbaka, som verkar icke identiskt tomrum, som glappar och ropar på mera enkelhet, mindre fingervisning, kanske också mindre kvinnligt koketteri med ord. Men med tanke på bokens inråteliga levande rytm kan man säga till »Stina Aronson: Nu har äventyret börjat på allvar.

Vår gemensamma strävan.

Med vilja besvaras en uppmanning av insändaren i nr 38 av Tidevarvet, för vill förena oss i gemensam strävan för fred.

Gemensamhet i strävan får vi känna, fast vågarna vi väljer mot målet kan synnas förblyllande olika. En ser situationens typiska uttryck i möjligheten av gaskrig, och reaktionen mot gasmasker och annat gas-»skydd» blir en symbolhandling för protesten mot kriget, given med styrkan av den yttersta oförfelija. En annan ser mest till det stora sammanhanget i världssituationen med det moderna kriget som ytterligaste tillspetsning av överdrevt självhövande och egoism hos personer, grupper, nationer, och längtar fram för allt till tillsammans med å andra få och kunna leva ut en ny anda av freddesakt, samförstånd, god vilja. En tredje stannar inför det förnuftsutbudet och hoppas att man genom uppvärd av resterna av förnuft ska kunna avvärja katastrof. En fjärde spanar efter praktiska arbetsuppgifter av varje slag i fredensarbets tjänst o. s. v. Många har redan utört väckande, upplysande fredensarbete, andra står ännu tvakande om sin väg och kanske misströande om sin förmåga. Dock, alla slags människor och alla slags arbeten behöves. Får jag använda en bild.

Efter att ha närvarit vid en del av ett diskussionsmöte i en aktuell tidsfråga kom jag till en symfonikonstert och upplevde som ofta, hur musiken kan rycka en lös från hämmande band och sen tala till ens hela väsende. Den tanken steg då upp i medvetandet: så skulle stora män-

niskommassor kunna gripas av fredslid (i vidaste bemärkelse), med ett slag befrias från traditionell upplämning, fördomar, slöhet samt få en vision av en annan tingsens ordning. — Kanste det kunde bli så, om vi ville vara instrument i en stor orkester och låta budskapet spelas ut på oss. Där behövs stråkinstrumentens stämna, lidelsfullt, inspirerande, såväl som slageninstrumentens övertygande, markerande inotande av rytmen, kontrabasernas tungt vågande resonans som kan låta så skrämsamt. Varje instrument gjve just sin stämna, i samverkan och växelverkan med de övriga. Jag tror både på de utvalda, som gör de stora fiskalingena, och på smulorna i surdeggen, som så småningom genomsyrar hela den stora deggen. Dessutom på vinden, som blåser vart den vill.

Siri Leander.

Bebyggelse och bostäder

blir samtalsämnet vid *Fritt Forums* nästa sammanträde. Här böra vi utveckla och omforma *Stockmars*, som äger rum fredagen den 22 mars, kl. 18.30.

Ordförande för attonen blir stadsplanedirektör A. Liljenberg. Korta anföranden hållas av ordf. samt av byråchefen *Bertil Nyström* om: Vilken bostadsstan-

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Lärarinnekurs i barnavård, omkring 2 år, börjar i jan. och sept. Ansökan helst före 1 dec. och 1 aug.

Kurs för ekonomiförståndarinnor vid sjukhus o. andra större anstalter, ett år, börjar i jan. 1936. I kursen ingår teor. o. prakt. undervisning i sjukmatlagning. Anmälan före 1 dec.

Kortare husmoderskurs på en termin börjar i jan. Anmälan helst före 1 dec. Praktisk *Uteskurs*, en termin, börjar i jan. För elever fr. Uppsala län 3 friplåster. Elever fr. Uppsala län ha företräde, såvitt av anmäla sig före 6 dec. Formulär för ansökan skänkes på begäran.

Närmare upplysn. muntligen eller pr tel. 568. Program gratis o. franko.

»En oerhört gripande litsskildring.»



Genom mörka natten...

Som fattig pojke, vandrarresgill och predikant av **Kristian Nielsen.**

Innehållsöfreckning:

Förord. En ödesdigter ja-miljesträd. En stormig höstnatt vill havet. En fattig hustrus och moders nöd och ångest. En döende mors sista hälsning till de sina. Från krogen till dödsrummet. Övergivna och glömd av alla. — *Bortakorderad för sex långa år. Barnfantansins framtidsdrömmer. Skövleddar förhoppningar. Samhällets svarta får på 1890-talet. På farliga vägar. I den fria staden Hamburgs förbyrtyrkarver. I dödsängens dal. Stata färdens som vagabond. Lyckligt i hamn. Den första tiden efter omvändelsen. En ny livsuppgift.*

Häft. 3.50, mod. kart. 5.—.



Nathan Odenwikk Daniel Anander

Svenska pietismens föregångare.

INNEHÅLL:

Färdådrasmettet i mörkaste Småland. — *Hur brodern Andreas blev kyrkoherde.* — Svenska pietismens förste föregångare studerar till präst. — Daniel Anander till Stockholm. Huspredikant och barnaldrare. Kaplan i Klara. Inför konsistorium och ärkebiskop. — Daniel Anander angriper riksbanken; suspenderas från prästämndet. — Svad hovrätts och K. M:s dom: till Danviken! — Daniel Ananders återstående liv och verksamhet som i hospitalhus. — Ananders reformskrifter.

Häft. 3.—, mod. kart. 4.25.

Förlaget Filadelfia, Sthlm 6.

»Ett porträtt i heligur ...

en kraft och kärngestalt ur de djupa svenska allmogedens.

MARTIN ROBERG I Sv. D. om huvudpersonen i

MOA MARTINSON

RÅGVAKT

5:25

BONNIERS

Sverige 4:a som vapenexportland.

(Forts. fr. sid. 1.)
 materialexport under år 1922 med ett värde av 13,5 milj. kr., stannade den sedan under några år vid relativt måttliga siffror på några miljoner kr. per år, exempelvis 7,9 milj. kr. under 1926. Men efter 1927 med dess exportvärde på 11 milj. kr. ha talen stigit kraftigt, till 44 milj. kr. under 1931, 20 milj. kr. under 1932 och nu senast 24 milj. kr. under fjolåret, den nu krigsända Genèveförfattningen.
 Drivfjädern i denna framgångsrika utveckling har som vanligt varit ett eller ett par enskilda industriföretags önskan att förtjåna mer pengar än näst föregående år, ingenting annat. Detta må vara lövtigt i och för sig. Men klädd det ändå inte något obehagligt ämne fast vid just dessa slantar? Vem vågar beteckna den som såsom rena och i allo välkomna för vårt land?

Trösterikt nog finns det emellertid en förmildrande omständighet och en förhoppning för de många här hemma och i utlandet som sörja över flåcken på vår annars så blanka fredssköld. Vi ha visserligen avancerat från 5:a till 4:a i den internationella statistiken över krigsmaterialexport — där i. ö. Tyskland saknas av förmelt skick och vissa andra förlätliga faktorer äro förhånden. Och detta vårt avancemang får nog helt skrivas på det förhållandet, att svenskarna överallt äro kända som mycket skickliga och samvetsgranna tillverkare och där till dugliga uppfinnare, vilkas alster äro efterfrågade och eftersökta. Den svenska tillverkningskanonen t. ex., som ju är ett »försvarsvapen», får vara absolut överlägsna alla sina konkurrenter ut i världen. Men äran eller risken att vi skulle avancera vidare i denna internationella statistik torde icke vara stort. Även om exporten av nämnda skåll hittills stigit, så ha dock vederbörande tillverkare och exportörer själva handhadt den med en viss försiktighet, utan vilken den skulle ha varit ännu större. Det förnämsta företaget har ofta brukat framhålla och skriva till med den fredliga eller civila tillverkningsavdelningens åtminstone tidvis procentuella frammarsch i totaltillverkningen. Företaget får ännu idag kunna lancera satsen, att ännu intåg av deras vapen kommit till användning i något krig. (Huvudsak dock möjligen ett litet undantag måste göras för Kina, är nog svårt att här avgöra, även för bolaget ifråga.)
 Samtidigt har svenska staten redan för ett flertal år sedan infört ett visst exportlicensförfarande, som i. ö. under senare tiden tagits till monstret av det ena landet efter det andra vid deras motsvarande beslut om licensförfarandet för krigsmaterialexport. Och slutligen har innevarande års riksdag, såsom torde vara i minne, infört viss statlig kontroll även över själva tillverkningen av krigsmaterial — ett exempel bland många på att vårt folks flertal icke önskar någon ohämmande och okontrollerad utveckling av vår nya position som »framstående vapenexportland». Under de tre första kvartalen av innevarande år har vår ifrågavarande export »endast» uppnått siffran 10 milj. kr. mot 15 milj. kr. för motsvarande period i fjol. Den närmare förklarigen härtill undandrager sig givetvis de utomstående kännedomen, åtminstone ännu så länge. Däremot behövs ingen tvekan råda där om, att vi i längden icke bli fattigare, rikt och djupt set, på dessa våra restriktioner, på denna vår avhållsamhet från att gynna krigsfantaster och på detta vårt delvis omsidande av svården till pluggblifvar. Allra minst behövs denna tvekan vara förhånden i dessa de fredliga sanktioner som följteska knopningsfiden.

6:te TUSENDET tryckes nu av

De voro alla tappra kvinnor

Av ELLEN KLATT

En krigsjuksköterskas memoarer — varje svensk kvinna vill äga denna märkliga bok.

(Häft. kr. 4:50, klomb. kr. 6:25)

I bokhandeln eller från Harriers Bokförlag A.-B. Stockholm.

VAD ÄR MENINGEN...?

(Forts. fr. sid. 1.)
 tyglagerska — eller — jag tycker om maskiner.
 Många arbetare uppstår ju en verklig skicklighet i sitt arbete, som ger en viss tillfredsställelse, trots enformigheten. Och det finns olika sätt att övervinna enformigheten: Ett par kamrater vid samma maskin kan komma överens om att byta plats och arbeta halva dagen var med ett visst handgrepp, eller man berättar om böcker, föredrag och semesterupplevelser för varandra eller tänker för sig själv på saker, som intresserar en.
 Arbetets värsta svårigheter ligger på ett annat plan. För företaget gäller det att få ut största möjliga vinst av de dyrbara anläggningarna. Maskinernas hastighet stegras därrefter. För människorna gäller det att anpassa sig efter farten, som om de vore delar av maskinen. Och detta gäller icke endast i bokstavig bemärkelse. Människorna i industrien blir till stor del även av samhället betraktade som några slags ovidkommande tillbehör till den visserligen viktiga men i allmänhet föga kända maskinella produktionsprocessen.
 Vid en rundfråga av mycket personligt slag som Tidevarvet under någon tid har tillåtit sig att ställa till representanter för olika industrier har svaren samfällt tryckt just på denna punkt. Det bör i sammanhang påpekas, att en sådan rundfråga har särskilda förutsättningar på att givande, därifrån må utgå av dem som arbetar i industrier på ett så med-

centuella frammarsch i totaltillverkningen. Företaget får ännu idag kunna lancera satsen, att ännu intåg av deras vapen kommit till användning i något krig. (Huvudsak dock möjligen ett litet undantag måste göras för Kina, är nog svårt att här avgöra, även för bolaget ifråga.)
 Samtidigt har svenska staten redan för ett flertal år sedan infört ett visst exportlicensförfarande, som i. ö. under senare tiden tagits till monstret av det ena landet efter det andra vid deras motsvarande beslut om licensförfarandet för krigsmaterialexport. Och slutligen har innevarande års riksdag, såsom torde vara i minne, infört viss statlig kontroll även över själva tillverkningen av krigsmaterial — ett exempel bland många på att vårt folks flertal icke önskar någon ohämmande och okontrollerad utveckling av vår nya position som »framstående vapenexportland». Under de tre första kvartalen av innevarande år har vår ifrågavarande export »endast» uppnått siffran 10 milj. kr. mot 15 milj. kr. för motsvarande period i fjol. Den närmare förklarigen härtill undandrager sig givetvis de utomstående kännedomen, åtminstone ännu så länge. Däremot behövs ingen tvekan råda där om, att vi i längden icke bli fattigare, rikt och djupt set, på dessa våra restriktioner, på denna vår avhållsamhet från att gynna krigsfantaster och på detta vårt delvis omsidande av svården till pluggblifvar. Allra minst behövs denna tvekan vara förhånden i dessa de fredliga sanktioner som följteska knopningsfiden.

RADIO

fabriken Auditorium reparerar alla apparater snabbt och bill. Föresäljer Alltörsradio av märket Auditorium. Besök vår utställning.

Vanagatan 23. Tel. 20 41 96

vetet sätt tänkt sig in i och tagit ställning till sin speciella uppgift. Det kommer ofta över de personliga yrkesupplivelserna ett drag av intresse och ansvarskänsla även för kamraterna och för det hela, som gör att iakttagelserna få dubbel värde.
 Ett av industriens problem för närvarande är tidsstudierna, som tillämpas i växande utsträckning även vid svenska företag. Deras syfte är att påvisa bristfälligheter och möjligheter till förbättringar vid arbetets utförande. Svårigheterna består bl. a. i att tidsstudierna förutsätta inblandningen i arbetsprocessen av en utomstående iakttagare, ett främmande element i det omtaliga förhållandet mellan mig själv och mitt arbete. Att en människa vars uppgift det är att iaktta andra i arbetet, utan att själv vara delaktig där, kan kännsas som ett fiendtligt element kan snart sagt var och en konstatera, och arbetet inför såhär äro i en skola, åskådare vid ett skivprov eller liknande.
 Men mest är det själva uppdragningen av undersökningarna som ge känslan av att möjligheterna till mänskligt personligt liv underdränngas. Betecknande för det hela är en sådan rubrik på undersökningsschemat som *personliga behov* — förkortat till bokstaverna p. b. — som omfattar t. ex. den tid som går åt att snyta sig, att gå på toaletten etc. Och där även möjligheterna för in-skränkningarna i antalet sekunder eller minuter skall undersökas.
 I ett sådant sammanhang har vid en fabrik diskuterats möjligheten av ett *fornligt förbud mot samtliga kamraternas emellan samt ett förslag att förkorta middagrasten* så, att man inte hinner gå hem, utan får äta medför mat i arbetslokalen. För en fabrik med egen matsal kan det problemet lättare lösas. När det gäller en arbetsplats utan särskilt matrum blir det en annan sak. Att få ta sin plats i en arbetslokal, där man tillbringar hela dagen, kanske i hetta och damm, kan ju knappast medföra den avspänning, som måltidsrasten självfallet är avsedd att skänka.
 Övertiden är en annan liknande svårighet. Det finns fabriker, där man börjar kl. halv sju på morgonen och inte slutar förrän kl. sex på kvällen — med en och en halv timmes övertid. Där de tvåhundra timmarnas övertid som äro tillåtna per år tas ut helt och hållet, betyder det åtskilliga månader med en arbetsdag på tio timmar.
 Det är som en amerikansk expert har uttryckt det: *Arbetaren är alltid i den ställningen att han måste anpassa sig efter förändringar, till vilka han icke kan laga initiativet.* Och här är en av de springande punkterna. Mycket av de obehag som det mekaniserade arbetet medför för människorna, skulle kunna kompenseras, för det första med en *tittrücklig fritt*, för det andra med *tittrücklig löner*. D. v. s. med möjligheterna att utanför det mekaniserade yrket föra ett fullt, rikt, personligt liv. Jag citerar i detta sammanhang några rader ur ett uttalande av en ung industriarbeterska:
 »Detta är något, som vi liksom aldrig riktigt kommer ifrån: att vi vid fabriken är någon sorts mindervärdiga varelser. Visserligen har en del av oss fått lite självmedvetande och vi börjar förstå vår kärs betydelse i samhället. Men det kan vara skändligt, såsom ofta händer, av dem som äga skoldre yrken bl

vetet sätt tänkt sig in i och tagit ställning till sin speciella uppgift. Det kommer ofta över de personliga yrkesupplivelserna ett drag av intresse och ansvarskänsla även för kamraterna och för det hela, som gör att iakttagelserna få dubbel värde.
 Ett av industriens problem för närvarande är tidsstudierna, som tillämpas i växande utsträckning även vid svenska företag. Deras syfte är att påvisa bristfälligheter och möjligheter till förbättringar vid arbetets utförande. Svårigheterna består bl. a. i att tidsstudierna förutsätta inblandningen i arbetsprocessen av en utomstående iakttagare, ett främmande element i det omtaliga förhållandet mellan mig själv och mitt arbete. Att en människa vars uppgift det är att iaktta andra i arbetet, utan att själv vara delaktig där, kan kännsas som ett fiendtligt element kan snart sagt var och en konstatera, och arbetet inför såhär äro i en skola, åskådare vid ett skivprov eller liknande.
 Men mest är det själva uppdragningen av undersökningarna som ge känslan av att möjligheterna till mänskligt personligt liv underdränngas. Betecknande för det hela är en sådan rubrik på undersökningsschemat som *personliga behov* — förkortat till bokstaverna p. b. — som omfattar t. ex. den tid som går åt att snyta sig, att gå på toaletten etc. Och där även möjligheterna för in-skränkningarna i antalet sekunder eller minuter skall undersökas.
 I ett sådant sammanhang har vid en fabrik diskuterats möjligheten av ett *fornligt förbud mot samtliga kamraternas emellan samt ett förslag att förkorta middagrasten* så, att man inte hinner gå hem, utan får äta medför mat i arbetslokalen. För en fabrik med egen matsal kan det problemet lättare lösas. När det gäller en arbetsplats utan särskilt matrum blir det en annan sak. Att få ta sin plats i en arbetslokal, där man tillbringar hela dagen, kanske i hetta och damm, kan ju knappast medföra den avspänning, som måltidsrasten självfallet är avsedd att skänka.
 Övertiden är en annan liknande svårighet. Det finns fabriker, där man börjar kl. halv sju på morgonen och inte slutar förrän kl. sex på kvällen — med en och en halv timmes övertid. Där de tvåhundra timmarnas övertid som äro tillåtna per år tas ut helt och hållet, betyder det åtskilliga månader med en arbetsdag på tio timmar.
 Det är som en amerikansk expert har uttryckt det: *Arbetaren är alltid i den ställningen att han måste anpassa sig efter förändringar, till vilka han icke kan laga initiativet.* Och här är en av de springande punkterna. Mycket av de obehag som det mekaniserade arbetet medför för människorna, skulle kunna kompenseras, för det första med en *tittrücklig fritt*, för det andra med *tittrücklig löner*. D. v. s. med möjligheterna att utanför det mekaniserade yrket föra ett fullt, rikt, personligt liv. Jag citerar i detta sammanhang några rader ur ett uttalande av en ung industriarbeterska:
 »Detta är något, som vi liksom aldrig riktigt kommer ifrån: att vi vid fabriken är någon sorts mindervärdiga varelser. Visserligen har en del av oss fått lite självmedvetande och vi börjar förstå vår kärs betydelse i samhället. Men det kan vara skändligt, såsom ofta händer, av dem som äga skoldre yrken bl

vetet sätt tänkt sig in i och tagit ställning till sin speciella uppgift. Det kommer ofta över de personliga yrkesupplivelserna ett drag av intresse och ansvarskänsla även för kamraterna och för det hela, som gör att iakttagelserna få dubbel värde.
 Ett av industriens problem för närvarande är tidsstudierna, som tillämpas i växande utsträckning även vid svenska företag. Deras syfte är att påvisa bristfälligheter och möjligheter till förbättringar vid arbetets utförande. Svårigheterna består bl. a. i att tidsstudierna förutsätta inblandningen i arbetsprocessen av en utomstående iakttagare, ett främmande element i det omtaliga förhållandet mellan mig själv och mitt arbete. Att en människa vars uppgift det är att iaktta andra i arbetet, utan att själv vara delaktig där, kan kännsas som ett fiendtligt element kan snart sagt var och en konstatera, och arbetet inför såhär äro i en skola, åskådare vid ett skivprov eller liknande.
 Men mest är det själva uppdragningen av undersökningarna som ge känslan av att möjligheterna till mänskligt personligt liv underdränngas. Betecknande för det hela är en sådan rubrik på undersökningsschemat som *personliga behov* — förkortat till bokstaverna p. b. — som omfattar t. ex. den tid som går åt att snyta sig, att gå på toaletten etc. Och där även möjligheterna för in-skränkningarna i antalet sekunder eller minuter skall undersökas.
 I ett sådant sammanhang har vid en fabrik diskuterats möjligheten av ett *fornligt förbud mot samtliga kamraternas emellan samt ett förslag att förkorta middagrasten* så, att man inte hinner gå hem, utan får äta medför mat i arbetslokalen. För en fabrik med egen matsal kan det problemet lättare lösas. När det gäller en arbetsplats utan särskilt matrum blir det en annan sak. Att få ta sin plats i en arbetslokal, där man tillbringar hela dagen, kanske i hetta och damm, kan ju knappast medföra den avspänning, som måltidsrasten självfallet är avsedd att skänka.
 Övertiden är en annan liknande svårighet. Det finns fabriker, där man börjar kl. halv sju på morgonen och inte slutar förrän kl. sex på kvällen — med en och en halv timmes övertid. Där de tvåhundra timmarnas övertid som äro tillåtna per år tas ut helt och hållet, betyder det åtskilliga månader med en arbetsdag på tio timmar.
 Det är som en amerikansk expert har uttryckt det: *Arbetaren är alltid i den ställningen att han måste anpassa sig efter förändringar, till vilka han icke kan laga initiativet.* Och här är en av de springande punkterna. Mycket av de obehag som det mekaniserade arbetet medför för människorna, skulle kunna kompenseras, för det första med en *tittrücklig fritt*, för det andra med *tittrücklig löner*. D. v. s. med möjligheterna att utanför det mekaniserade yrket föra ett fullt, rikt, personligt liv. Jag citerar i detta sammanhang några rader ur ett uttalande av en ung industriarbeterska:
 »Detta är något, som vi liksom aldrig riktigt kommer ifrån: att vi vid fabriken är någon sorts mindervärdiga varelser. Visserligen har en del av oss fått lite självmedvetande och vi börjar förstå vår kärs betydelse i samhället. Men det kan vara skändligt, såsom ofta händer, av dem som äga skoldre yrken bl

vetet sätt tänkt sig in i och tagit ställning till sin speciella uppgift. Det kommer ofta över de personliga yrkesupplivelserna ett drag av intresse och ansvarskänsla även för kamraterna och för det hela, som gör att iakttagelserna få dubbel värde.
 Ett av industriens problem för närvarande är tidsstudierna, som tillämpas i växande utsträckning även vid svenska företag. Deras syfte är att påvisa bristfälligheter och möjligheter till förbättringar vid arbetets utförande. Svårigheterna består bl. a. i att tidsstudierna förutsätta inblandningen i arbetsprocessen av en utomstående iakttagare, ett främmande element i det omtaliga förhållandet mellan mig själv och mitt arbete. Att en människa vars uppgift det är att iaktta andra i arbetet, utan att själv vara delaktig där, kan kännsas som ett fiendtligt element kan snart sagt var och en konstatera, och arbetet inför såhär äro i en skola, åskådare vid ett skivprov eller liknande.
 Men mest är det själva uppdragningen av undersökningarna som ge känslan av att möjligheterna till mänskligt personligt liv underdränngas. Betecknande för det hela är en sådan rubrik på undersökningsschemat som *personliga behov* — förkortat till bokstaverna p. b. — som omfattar t. ex. den tid som går åt att snyta sig, att gå på toaletten etc. Och där även möjligheterna för in-skränkningarna i antalet sekunder eller minuter skall undersökas.
 I ett sådant sammanhang har vid en fabrik diskuterats möjligheten av ett *fornligt förbud mot samtliga kamraternas emellan samt ett förslag att förkorta middagrasten* så, att man inte hinner gå hem, utan får äta medför mat i arbetslokalen. För en fabrik med egen matsal kan det problemet lättare lösas. När det gäller en arbetsplats utan särskilt matrum blir det en annan sak. Att få ta sin plats i en arbetslokal, där man tillbringar hela dagen, kanske i hetta och damm, kan ju knappast medföra den avspänning, som måltidsrasten självfallet är avsedd att skänka.
 Övertiden är en annan liknande svårighet. Det finns fabriker, där man börjar kl. halv sju på morgonen och inte slutar förrän kl. sex på kvällen — med en och en halv timmes övertid. Där de tvåhundra timmarnas övertid som äro tillåtna per år tas ut helt och hållet, betyder det åtskilliga månader med en arbetsdag på tio timmar.
 Det är som en amerikansk expert har uttryckt det: *Arbetaren är alltid i den ställningen att han måste anpassa sig efter förändringar, till vilka han icke kan laga initiativet.* Och här är en av de springande punkterna. Mycket av de obehag som det mekaniserade arbetet medför för människorna, skulle kunna kompenseras, för det första med en *tittrücklig fritt*, för det andra med *tittrücklig löner*. D. v. s. med möjligheterna att utanför det mekaniserade yrket föra ett fullt, rikt, personligt liv. Jag citerar i detta sammanhang några rader ur ett uttalande av en ung industriarbeterska:
 »Detta är något, som vi liksom aldrig riktigt kommer ifrån: att vi vid fabriken är någon sorts mindervärdiga varelser. Visserligen har en del av oss fått lite självmedvetande och vi börjar förstå vår kärs betydelse i samhället. Men det kan vara skändligt, såsom ofta händer, av dem som äga skoldre yrken bl

vetet sätt tänkt sig in i och tagit ställning till sin speciella uppgift. Det kommer ofta över de personliga yrkesupplivelserna ett drag av intresse och ansvarskänsla även för kamraterna och för det hela, som gör att iakttagelserna få dubbel värde.
 Ett av industriens problem för närvarande är tidsstudierna, som tillämpas i växande utsträckning även vid svenska företag. Deras syfte är att påvisa bristfälligheter och möjligheter till förbättringar vid arbetets utförande. Svårigheterna består bl. a. i att tidsstudierna förutsätta inblandningen i arbetsprocessen av en utomstående iakttagare, ett främmande element i det omtaliga förhållandet mellan mig själv och mitt arbete. Att en människa vars uppgift det är att iaktta andra i arbetet, utan att själv vara delaktig där, kan kännsas som ett fiendtligt element kan snart sagt var och en konstatera, och arbetet inför såhär äro i en skola, åskådare vid ett skivprov eller liknande.
 Men mest är det själva uppdragningen av undersökningarna som ge känslan av att möjligheterna till mänskligt personligt liv underdränngas. Betecknande för det hela är en sådan rubrik på undersökningsschemat som *personliga behov* — förkortat till bokstaverna p. b. — som omfattar t. ex. den tid som går åt att snyta sig, att gå på toaletten etc. Och där även möjligheterna för in-skränkningarna i antalet sekunder eller minuter skall undersökas.
 I ett sådant sammanhang har vid en fabrik diskuterats möjligheten av ett *fornligt förbud mot samtliga kamraternas emellan samt ett förslag att förkorta middagrasten* så, att man inte hinner gå hem, utan får äta medför mat i arbetslokalen. För en fabrik med egen matsal kan det problemet lättare lösas. När det gäller en arbetsplats utan särskilt matrum blir det en annan sak. Att få ta sin plats i en arbetslokal, där man tillbringar hela dagen, kanske i hetta och damm, kan ju knappast medföra den avspänning, som måltidsrasten självfallet är avsedd att skänka.
 Övertiden är en annan liknande svårighet. Det finns fabriker, där man börjar kl. halv sju på morgonen och inte slutar förrän kl. sex på kvällen — med en och en halv timmes övertid. Där de tvåhundra timmarnas övertid som äro tillåtna per år tas ut helt och hållet, betyder det åtskilliga månader med en arbetsdag på tio timmar.
 Det är som en amerikansk expert har uttryckt det: *Arbetaren är alltid i den ställningen att han måste anpassa sig efter förändringar, till vilka han icke kan laga initiativet.* Och här är en av de springande punkterna. Mycket av de obehag som det mekaniserade arbetet medför för människorna, skulle kunna kompenseras, för det första med en *tittrücklig fritt*, för det andra med *tittrücklig löner*. D. v. s. med möjligheterna att utanför det mekaniserade yrket föra ett fullt, rikt, personligt liv. Jag citerar i detta sammanhang några rader ur ett uttalande av en ung industriarbeterska:
 »Detta är något, som vi liksom aldrig riktigt kommer ifrån: att vi vid fabriken är någon sorts mindervärdiga varelser. Visserligen har en del av oss fått lite självmedvetande och vi börjar förstå vår kärs betydelse i samhället. Men det kan vara skändligt, såsom ofta händer, av dem som äga skoldre yrken bl

Nijs Simonsson.

Kristendom och kooperation.

Förverkliga Kristi kärlek på det ekonomiska området! Samarbeta! Erstatt kapitalismens ekonomiska system med kooperations! Japans Kagawa tröttnar ej på att mana oss till detta. Han talar om kooperation — ett ord som i våra öron klingar bra värdsligt och affärsmässigt — och kristendom i samma andetag och som ej tänka sig ett i sann mening kristet samhälle, som ej på livets alla områden tillämpar gemenskap och samarbete för allas bästa. Om icke våra dagars kristendom vagnar upp till insikt om vikten av att utveckla den kooperativa rörelsen, säger han, kan den aldrig frälsa världen.
 I sin bok »Kristus och Japans, nyligen tillgänglig på svenska, utvecklar han denna mening.
 Västerlandets kristendom, säger han, har mist förmågan att förvånad och nyskapa. Den är dogm, icke liv. Den har avstått från att utöva inflytande på politik och ekonomi. Den är intellektualiserad och individualiserad, i sitt tal var den enskildes frälsning har den glömt löftet om Guds rike. Därmed har det väsentliga i Kristi liv och förkunnelse, kärleken, förlyktigats. Ej underligt, att Västern lider.
 »Dyrkan av dogmer kväver kärleken. En vetenskaplig civilisation tränger kärleken ur livet. Kapitalismens ekonomiska system har gjort kärleken till en främning.» Därhän har det gått, att sen bestraffande kommunism lär kyrkan samhällelig kärlek.
 Det är denna samhälleliga kärlek, som måste förnyas och bli verksam i stort. Livet är en helhet, det går ej att på de politiska och sociala områdena tillämpa ett system, som väldför sig på den reiligiösa känslan, utan att denna känsla dör. Men det är detta som kapitalismen har gjort, i det den gjort ägandet till det heliga och väsentliga i tillvaron. Vi äga i stället för att leva.
 Det ligger något paradoxalt i att just det fanatiskt nationella, främjingsangliga Japan skall ha skänkt Östern dess stora kärlekspostet, den bland vår tide bemärkta religiösa personligheter djupast universella. Kagawas känsla omfattar allt, ja, han är på ett särskilt sätt i allt sitt kännande, tänkande och handlande genomträngd av ett världsaltsmedvetande — inte teoretiskt set eller påikt, utan i en lycklig hälvigghet, som är självråk. Så är för honom naturen — rymden, havet, vinden, solen, allt jordens liv — inte endast något som man iaktar, avvjunter och utnyttjar. Man älskar den — och den älskar igen. Självi hävdar han, att denna innerliga naturkänsla är typisk för sams folk, och ber oss att minnas detta »Japanerna», säger han, »komma aldrig att gripas av en religion som ej taltar naturen. Det gör det samma, hur mycket de få höra talas om mänsklig kärlek: om de inte bli övertygade om att det finns kärlek i naturen, komma de aldrig att tro.»
 Skall detta, en djupare samkänsla, ej blott med alla utan med allt, genom Österns kristendom kunna påverka västerländskt religiositet? Skall en innerligare kosmisk känsla ge nytt liv åt vår samfundskänsla?
 Signild Hellhagen.

anseda som någon sorts stackare, som alltid skall beklagas och ses över axeln. Vi är inga stackare, utan människor även vi. Hur många av dessa ungdomar i fabriken, bundna av tvingande ekonomiska skick vid sina dunkande, slamarande maskiner, skulle inte trots sitt påtrestande arbete vara väkna, intresserade, verkliga människor, om de endast finge tillräckligt betalt för sitt arbete. Men dessa svälthöner, som med få undantag erhållas för ett strängt arbete rikt endast till det mest oumläriga av livets nödorter. Jag skulle vilja se några av dem, som stå på deras plattor. Hur överlev de reda sig.»
 C. H.

anseda som någon sorts stackare, som alltid skall beklagas och ses över axeln. Vi är inga stackare, utan människor även vi. Hur många av dessa ungdomar i fabriken, bundna av tvingande ekonomiska skick vid sina dunkande, slamarande maskiner, skulle inte trots sitt påtrestande arbete vara väkna, intresserade, verkliga människor, om de endast finge tillräckligt betalt för sitt arbete. Men dessa svälthöner, som med få undantag erhållas för ett strängt arbete rikt endast till det mest oumläriga av livets nödorter. Jag skulle vilja se några av dem, som stå på deras plattor. Hur överlev de reda sig.»
 C. H.

Lycko-recept.

»Vad har egentligen Bertrand Russell för recept på att få folk lyckiga, då han har en så full och pessimistisk syn på människokjoret?» har det frågats med anledning av ommändanad av »Bertrand Russell i Fritt Forum». Jag måste svara: Om Eder dags pusselkarta medger det, gör försökigt, att läsa boken med den »banala» titeln: »Hur nutidsmänniskan blir lycklig!» Den innehåller tänkvärda ord om vad det är, som skapar olycka och lycka i en människas livsöde.
 Man blir inte en stor och underbar och lycklig människa ens av Bergsjudens bara genom att läsa den och ändå måste den anses som en utomordentligt litteratur. Recept och tryckta handlingar äro önskvärda och även nödvändiga för människan, som vill utbilda sig till utövande konstnär på något av livets många områden.
 Men vidbränner hon vällingen, planterar hon fullpanaloken i otjänlig jord eller blir avundsjuka, fegethet eller förföljelse-mani motiv i levnadskonsten, då blir resultatet, som man säger »förkylda». Russells »syn på människokjoret» sin kausala grund i den råbet, som senare decenniernas historia tyvärr uppenbarit i förstorad skala, trots den ökade upplysning, som vetenskapen framkallat. Han ser inga större prov på den kärlek och vidsynta tolerans, som avhålla människorna att missträcka sina kunskeper till destruktio.
 »Ännu betydelsefullare för livet än vetandet är känslövet», säger han, »En värld utan glädje och utan kärlek skulle vara berövad alla värden.
 Detta måste den, som handtar den vetenskapliga tekniken komma ihåg, och om han gör det kan hans tekniska skicklighet bli alltigenom till välsignelse... Det kräves en ny moralisk inställning, där underkastelsen under naturens makt erastätes av vördnaden för det bästa hos människan själv.»
 Värdenas stjär ligger bortom vetenskapen, utan att tillvida som vetenskapen består i teoretiskt sanningssökande. Vetenskapen, som vilja till makt får icke göra intrång på värdenas sfär, och om den vetenskapliga tekniken skall göra livet rikare, får den icke uttränga de mål den skulle tjäna.
 Beth Crafoord Lundström.

anseda som någon sorts stackare, som alltid skall beklagas och ses över axeln. Vi är inga stackare, utan människor även vi. Hur många av dessa ungdomar i fabriken, bundna av tvingande ekonomiska skick vid sina dunkande, slamarande maskiner, skulle inte trots sitt påtrestande arbete vara väkna, intresserade, verkliga människor, om de endast finge tillräckligt betalt för sitt arbete. Men dessa svälthöner, som med få undantag erhållas för ett strängt arbete rikt endast till det mest oumläriga av livets nödorter. Jag skulle vilja se några av dem, som stå på deras plattor. Hur överlev de reda sig.»
 C. H.

Gynna annonsörerna!

rikt ljus

och dessutom lång effektiv lys-tid — det är Luma-lampans egenskaper. Fråga dem till råds, som använda

LUMA

— hemmens egen lampa